

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези X Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(18-19 жовтня 2024 р.)**

1 том

ОДЕСА 2024

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези X Міжнародної конференції молодих учених та студентів (Одеса 18-19 жовтня 2024 р.). — Т.1. — Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2024. — 341 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». Протокол № 4 від 31.10. 2024 р.

Рецензенти:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Білова Наталія Костянтинівна, кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри музично-інструментальної підготовки Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського».

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції.

Технічний редактор Ганна РЕБРОВА

©Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського, 2024

1. Bossanova. https://en.m.wikipedia.org/wiki/Bossa_nova
2. Castro, Ruy (transl. by Lysa Salsbury). *Bossa Nova: The Story of the Brazilian Music That Seduced the World*. 2000. A Capella Books, an imprint of Chicago Review Press, Inc. Chicago : A Cappella, 2000. 372 p.
3. McCann, Bryan (2007). *Blues and Samba: Another Side of Bossa Nova History*". *Luso-Brazilian Review*. 44 (2): 21– 49.
4. What is bossa nova? Musician Paulo Bittencourt tells the story. <https://medium.com/@free.thinker/the-history-of-bossa-nova-5b003a0c6429>
5. Zahner, Kevin. *Bossa Nova beat for drum set. Drum beats, Drum lessons, uncategorized.* <https://rhythmnotes.net/bossa-nova-drum-beats/>

ГО ШИЖУН,

здобувач другого ступеня вищої освіти;
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»;

Галина НІКОЛАЇ

доктор педагогічних наук, професор.

СТИЛІЗАЦІЯ ЯК ЗАСІБ СУЧАСНОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ТРАДИЦІЙНОЇ КИТАЙСЬКОЇ ХОРЕОГРАФІЇ

Анотація. Метою публікації стало висвітлення теоретичних основ сучасної інтерпретації традиційної китайської хореографії, зокрема такого її засобу як стилізація. Репрезентовано історію розвитку придворного танцю в епоху Тан. Схарактеризовано особливості його стилізації і збагачення лексики елементами сучасної хореографії.

Ключові слова: інтерпретація, стилізація традиційної китайської хореографії, епоха Тан, придворний танець, сучасна хореографія.

Guo Shirong. Stylization as a means of contemporary interpretation of traditional Chinese choreography

Abstract. The purpose of the publication was to highlight the theoretical foundations of the modern interpretation of traditional Chinese choreography, in particular such a tool as stylization. The history of court dance development in the Tang era is represented. Features of its stylization and enrichment of vocabulary with elements of modern choreography are characterized.

Key words: interpretation, stylization of traditional Chinese choreography, Tang era, court dance, modern choreography

Актуальність дослідження. На початку нового тисячоліття, як і в інших видах і жанрах мистецтва, в хореографії панує постмодернізм, однією з характерних ознак котрого стає видовищність на базі використання новітніх технологій, як от: комп'ютерна анімація, лазерна сценографія, панорамні декорації в поєднанні з відео-зображенням тощо. Китайська танцювальна індустрія активно використовує означені технології. Проте крім них хореографії Піднебесної сьогодні також є властивим взаємопроникнення

стилів, жанрів і форм, важливим складником якого вважаємо стилізацію. Остання виступає в хореології як самостійна наукова проблема, що й зумовлює актуальність наших розвідок.

Огляд літератури. У ХХІ столітті завдяки появі в закладах вищої освіти України значної кількості здобувачів із Китайської народної республіки помітно збільшується кількість наукових компаративних розвідок з хореології. Так, А. Максименко (2014) здійснює дискурс з історії розвитку хореографічної освіти в Китаї. У свою чергу, Т. Павлюк (2020) звертає увагу такі соціокультурні практики у КНР, як бальна хореографія, а Я. Сісі (2018) здійснює науковий екскурс стосовно міфопоетичної символіки лотоса в хореографічній культурі Китаю. Наукові розвідки щодо традицій народного танцю в КНР здійснює Чжан Гомінь (2019), а методику опанування майбутніми вчителями музики і хореографії національних мистецьких традицій розробляє Чжан Юй (2021).

Метою наших розвідок стало висвітлення теоретичних основ стилізації як засобу сучасної інтерпретації традиційної китайської хореографії.

Виклад основного матеріалу. Серед витоків становлення нового китайського класичного танцю слід згадати танцювальні традиції другої половини першого тисячоліття. Саме в епоху Тан (618–907) відбувається інтенсифікація ритуальних і соціальних функцій танцю. Розширення культурних зв'язків Піднебесної із сусідніми країнами, особливо з Індією, стало ще одним фактором розвитку танцювального мистецтва Китаю.

Філософсько-естетичні й духовні початки традиційного китайського танцю слід пошукувати в трьох основних релігіях Китаю – даосизмі, конфуціанстві та буддизмі. Саме вони зумовлюють три основні постулати танцювального мистецтва: цзин – концентрація, ци – вияв енергії і Шень – дух (Чжан Гомінь, 2019).

Зауважимо також, що за старокитайською дуалістичною концепцією світу останній складається з двох початків – жіночого Ін (темного і водночас слабкого й ніжного) і чоловічого Янь (світлого, сильного та енергійного). Тому природним стає подальший розвиток основних естетичних принципів хореографії саме згідно цієї концепції, претендуючи на розкриття в танці цілісної картини буття. Саме тому в епоху Тан активно модифікуються такі стародавні танці епохи Чжоу, як цивільні «вень у», де збільшується питома вага жіночих танців, та військові, чоловічі «у у». В подальшому танці стали класифікуватися за такими групами, як «цзянь у» (жваві, енергійні), «ма у» (танці з кінями), а також «жуань у» (м'які, ніжні), «цзи у» (танці ієрогліфів), «хуа у» (танці квітів) тощо (Ткаченко, 2023).

Окремо слід зупинитись на пластично-рухових особливостях танцювального мистецтва Піднебесної, коли рухи організовані в просторі по спіралі й колу, котре в китайській культурі символізує гармонію. Крім того, китайському танцеві притаманні також «специфічне підкреслення

рухів рук і положень пальців, а також координація очей і рук» (Чжан Гомінь, 2019: 83). У контексті проблематики наших розвідок наголосимо, що в танцях «хуа у» та «ма у» з ускладненням в них елементів символіки в епоху Тан слід пошукувати початки стилізації.

Чітке визначення поняття «стилізація» можемо знайти в академічному словнику української мови: «Надання творові мистецтва характерних рис якого-небудь стилю, особливостей чиєїсь творчої манери» (Словник, 1978: 669). Мистецтвознавці вважають, що феномен стилізації полягає в «доцільному відтворенні характеристик певного стилю в іншому стильовому контексті» (Шип, 2023 : 98). Отже, стилізація завжди завбачає зіставлення двох або більше стилів. Потрібно враховувати, що зазвичай один із стилів «сприймається як власний стиль автора (персональний чи колективний)» (там само), а стилі, які імітуються, сприймається як «чужі», «донорські» (там само).

У теорії мистецтва балетмейстера деякі хореологи виділяють три ступені стилізації (обробки) фольклорного танцю. Перший з них є поверховою стилізацією, другий – аранжувальний, третій – авторський (Кривохижа, 2006). У цьому контексті народно-сценічний танець є спробою глибокої стилізації фольклорного танцю. Видозміненням підпадає не тільки лексика, а й форма; відбувається збагачення драматургії, з'являється розгорнутий авторський сюжет, що вигаданий балетмейстером.

Зауважимо, що сьогодні в Україні процес стилізації народного танцю рідко асоціюється з його академізацією, як було прийнято у XX столітті. Українські науковці-хореографи (Бернадська Д.П., Гутник І.М., Грек В.А., Плахотнюк та ін.) пошукують засоби стилізації народного танцю, серед яких: народні ігрові елементи, Імпровізація, віртуозна техніка, акробатичні трюки тощо. Тепер стилізація, як правило, стосується процесу надання народно-сценічному танцю рис сучасних напрямків хореографічного мистецтва.

Отже, оскільки сучасна хореографія має широкий спектр напрямків і стилів, використання їх засобів та лексики в стилізації традиційних китайських танців є вельми різноманітним. Можна обирати танцювальну техніку таких стилів, як модерн, джаз-фольк, контемпорарі, на базі яких буде здійснюватиметься видозміна танцювальних рухів. На нашу думку, ключова ідея філософії сучасного танцю – свобода самовираження – стає основною для інтеграції сучасної хореографічної лексики з елементами традиційного китайського танця.

Висновки.

Серед концептуальних основ танцювального мистецтва Китаю три основні постулати – шень (дух), цзин (концентрація), ци (вияв енергії), – про які не слід забувати в процесі стилізації традиційної хореографії.

Початки використання стилізації в хореографічному мистецтві Піднебесної слід пошукувати в придворному танці епохи Тан.

Поєднання стародавнього танцю часів династії Тан і сучасного китайського танцю може принести нову життєдайну силу та інновації в

розвиток танцювального мистецтва, що у будемо намагатись втілити в нашій композиції.

Література

Гутник І. (2019) М. Стилізація у професійному народному хореографічному мистецтві сучасності. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, №2, с. 356–360

Кривохижа А. (2006). *Гармонія танцю: навчально-методичний посібник з викладання курсу «Мистецтво балетмейстера» для хореографічних відділень педагогічних університетів*. Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. Винниченка.

Максименко А. (2014) Хореографічна освіта в Китаї: традиції та сучасність. *Актуальні питання мистецької освіти та виховання*, № 1–2, с. 105–113.

Павлюк Т. (2020) Бальна хореографія у КНР як соціокультурна практика. *Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences*, № VIII (40). С. 15–19.

Сісі Я. (2018) Міфопоетична символіка лотоса в хореографічній культурі Китаю. *Танцювальні студії*. Вип. 2. С. 52–60.

Словник української мови: в 11 томах (1978). — Том 9 URL: <https://sum.in.ua/s/stylizacija>

Ткаченко І. (2023) Танцювальне мистецтво Китаю: історико-теоретичний екскурс. *Сучасна мистецька освіта: теоретико-практичний дискурс*. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 269 – 295. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/319/8700/18167-1>

Чжан Гомін (2019). Традиції народного танцю в Китайській Народній Республіці. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, № 67. С. 82–86.

Чжан Юй. (2021) Методика засвоєння національних мистецьких традицій у процесі фахової підготовки майбутніх вчителів музики і хореографії : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Суми.

Шип С. (2023) *Теорія художніх стилів: монографія*. Суми

Єлизавета НЕБЕЩУК,

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти;

Міжнародний гуманітарний університет

Науковий керівник: Тетяна КАПЛУН

кандидат мистецтвознавства, доцент

ЖАНРОВІ ОСОБЛИВОСТІ БАЛАДИ

Балада (від іт. ballare – танцювати) – музичний та літературний жанр розповідного характеру; невеликий за розміром твір фольклорного походження на легендарну, фантастичну чи історичну тему.

Балада як жанр має стародавнє коріння, початок якого можна віднести до ранніх народних співів та віршів, які передавалися усно з покоління в

Особливості підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в нових соціо-культурних умовах.....	129
Ван Цзі (Жуйке)	
Формування вокальної культури майбутніх учителів музики.....	133
Ходот А.	
Результати діагностики сформованості індивідуального сценічного іміджу школярів умовах навчання естрадного співу.....	137
Іригіна С., Шиліна А.	
Українська пісенна спадщина як засіб розвитку національної самосвідомості здобувачів вищої освіти.....	140
Дай Хуей, Кьон Н.	
Сутність поняття «різностильові вокальні навички».....	144
Барановський Ю.	
Поліхудожня обізнаність як основа майстерності майбутнього артиста оркестру.....	146
Чень Сяоюй, Кьон Н.	
Сутність і структура вокально-стильової майстерності майбутніх викладачів України й Китаю.....	148
Грабовська А.	
Особливості впливу національних меншин на хореографічне мистецтво Закарпаття та розвиток фольклору.....	149
Костенко Т.	
Система роботи з розвитку творчого потенціалу вихованців в дитячому хореографічному колективі.....	156
Кочиашвілі А.	
Музично-естетичний смак як важлива компонента у формуванні творчої особистості.....	163
Балакан Д.	
Значення мастерингу в музичному мистецтві.....	165
Лукасян Л.	
Особливості ритмічного устрою в жанрі босанова.....	167
Го Шижун, Ніколаї, Г.	
Стилізація як засіб сучасної інтерпретації традиційної китайської хореографії	168
Небещук Є.	
Жанрові особливості балади.....	171
Добровольська, Р.	
Ретроспективний аналіз музикотерапевтичної освіти в США.....	173
Dashkovskiy V.	
Concert and performing activity as a condition for self-expression of future piano teachers.....	176